

at skaffe Vedkommende en „vis“ Dannelse, som man vil yde en „vis“ Anerkjendelse“, og det Formaal, som vil skabe en Dannelse, paa hvilken i Virkeligheden en videregaaende Fagdannelse skal kunne bygges. Om man vil adskille eller beholde begge disse to Formaal, anseer jeg for mit Vedkommende for ligegyldigt; men hvis man vil beholde dem begge, saa maa virkelig det forstaaede Formaal, som det mindre væsentlige og mindre vigtige, komme til at lempe sig efter det sidste, og dette mener jeg at kunne skee derved, at man, forsaavidt man bevarer denne Realundervisning, tilføier en toaarig Klasse til de Classer, der paataales oprettede, en toaarig Klasse, der ikke saa meget skal have til Hensigt at bygge nye Kundskaber til de allerede erhvervede, men skal raade Bod paa den Mangel, der forekommer mig at maatte finde Sted, naar man gaar frem paa den foreslaaede Maade, den nemlig, at Kundskaberne ikke faae Tid til at affatte noget, som kan gaae over til Noget, der med Sandhed kaldes almindelig Dannelse, gaae over til Bevidsthed om Kundskabernes Betydning og Værd, og skabe den fornødne Færdighed i Brugen af det, som er lært. Det er altsaa ikke saa meget for at tilføie Noget i Kundskaber, at jeg mener, at man skal tilføie en toaarig Klasse, men det er for at styrke og befæste disse Kundskaber, at jeg mener, at en saadan Klasse bør tilføies, og jeg maa navnlig gjøre opmærksom paa, at hvad angaaer Kundskaberne i Mathematik og Naturlære, saa er det ikke muligt for Noget før det 15de Aar at kunne faa nogen ordentlig Sikkerhed og Fasthed i samme.

Jeg vil villig indrømme, at jeg i Forbindelse hermed lægger ikke liden Vægt paa, at Sprogstudiet kan bringes til en ganske anden Fuldkommenhed, og kan gives en ganske anden Betydning ved fortsat Læsning, uden at man derfor behøver væsentlig at udvide Mængden af Fordringerne til Examen, og jeg maa tilføie, at jeg navnlig lægger særdeles stor Vægt paa, at de 3 Aar kunne anvendes til en fornuftig Behandling af Undervisning i dansk Sprog og Litteratur; thi dette henhører ganske til de Dannelsesmidler, som ere ligesaa nødvendige for Realskolen som de

andre mere reale Fag, ligesom jeg er overbevist om, at der gives her i Landet ikke saa mange Lærere, der ville vide at gjøre en saadan Undervisning saa frugtbringende, at Ungdommen i det 17de Aar meget vel maatte kunne siges igennem denne Undervisning at have erhvervet en almindelig Dannelse, der godt kunde staae ved Siden af den, man erhverver igennem den klassiske Dannelse. Jeg maa saa meget mere fastholde dette, som jeg nærer den samme faste Overbevisning som den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgfreds (Tscherning) kun noget stærkere end jeg idag har udtalt, at vi nok engang blive af med Latiniteten indtil en vis Grad, men at det, der i saa Henseende nærmest staaer for Døren, det er at arbejde hen til, at, for at tage et Exempel, lægevidenskabelige Studerende ikke for Fremtiden skulle være nødt til at lære Latin og Græsk og saa fremdeles. Men man naaer ikke dette ved at sætte Maalet saa lavt, som Tilfældet er i Lovudkastet, men kun ved at sætte det saaledes, at der virkelig kan bygges Noget derpaa. Vil man skille de to af mig udhævede Formaal fra hinanden, saa er det mig ganske ligegyldigt, hvorledes det gaar med den Dannelse, som man kun vil yde en „vis“ Anerkjendelse“, men saa maa det bestemt fastholdes, at der sørges for, at Fagdaanelserne kan bygges paa et solidt Grundlag af den Bestaenhed, jeg her har tilladt mig at anføre; dette er som den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgfreds (Tscherning) bemærkede, Hovedsagen, og jeg skulde være meget vel tilfreds med Lovudkastet, naar det væsentligt stræbte hen til at faae denne Hovedsag sat ind i Loven, saa maa det gaae med Bisagen ganske som det kan, og jeg skal tilføie den Bemærkning, at naar man arbejder hen til denne Hovedsag, saa kunne de ærede Herrer være overbeviste om, at der ogsaa bliver arbejdet for Bisagen, thi saa komme efterhaanden de, som trænge til almindelig Dannelse, og melde sig af sig selv til den forsvundne videnskabelige, Landinspector-, Landmaaler- og polytechniske Examen, det vil alt komme af sig selv. Men aldeles paa løs Grund at bygge Fordringerne til en Realundervisnings Oprettelse, som kun